

Alföldi Róbert esete a diktatúrával

2018 október 02. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Elnyomás és rettegés a színházakban.

Szeptember 22-én, szombaton egy percre a világ összes f?városában megállt az élet, és a gyászos hangulat mint sötét felh? takarta be a szabad szellemek el?l a fényl? napot. Lehajtott fejek, néma tekintetek üzentek szolidaritást a magyarországi színházi szakmával, a szabad m?vészetet ugyanis a fideszes diktatúra megpróbálja rácsok mögé zárni, elhallgattatni vagy megsemmisíteni.

Csapataink harcban állnak, de a diktatúra senkit sem kímél – olvasható ki a Financial Timesból, ahol maga Alföldi Róbert szólt drámai hangon. „Felépítettek egy rendszert, amely most már magától m?ködik és teszi a dolgát. A színházi igazgatókat, a kultúráért felel?s hivatalok vezet?it már nem kell felhívni vagy behívni a minisztériumba, mindenki tudja, mit várnak el t?le” – mondta a magyar ellenállás rettenthetetlen bástyája, azt bizonygatva: a színházakban és hasonló kulturális intézményekben egyre jellemz?bb az öncenzúra, a m?vészek körül pedig egyre fogy a leveg?.

Bármennyire is meglep?, a világ vezet? gazdasági lapjának cikksorozatunk adta az apropót, hogy feldolgozza a hazai fullasztó kulturális légkört. Így találták meg a leghitelesebb hangot.

> Nincs okunk kételkedni Alföldi Róbert szavában, sose tettünk ilyet, illetékes a kérdésben, rendez?ként, színészként, korábbi intézményvezet?ként tisztán látja a helyzetet. Ezeken kívül pedig igazi liberális és demokrata, a szólás és véleménynyilvánítás szabadságának híve. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy nemrég ötszáz értelmiségivel követelték cikksorozatunk leállítását és betiltását.

A rengeteg szakmája mellett Alföldi úr a térség legjobb társadalomkritikusa is. A Centrál Színház 2018/2019-es évadának m?sorfüzetében különleges interjú olvasható a m?vész-rendez? úrral. Épp Ödön von Horváth Kasimir és Karoline cím? darabját viszi színre. Az interjúból megtudjuk, az el?adás nem egészen hasonlít a német nyárspolgárok kritikájához, mert nálunk hiányzik ez a réteg. Mint mondja: „Itt csak reménytelen, kiszolgáltatott, szorongó és gyáva emberek vannak. Amiért mégis hasonló társadalmi folyamatok játszódnak le nálunk, mint a harmincas évek Németországában, az épp a kiszolgáltatottság miatt van.”

Végre ismét eljutottunk a náci világhoz. Na de milyen kérdés következhet ezután a Centrál lapjában, mint az, Alföldi miként éli meg, hogy nincs munkája, nem mondhatja el a véleményét, üldözik a m?vészetét stb. Á, valami miatt nem ez következett, hanem az, hogy: „Nagyon sokat rendez, úgy t?nik, mintha egyik produkcióból esne a másikba.” Alföldi úr pedig így felel: „Nem, egyiket csinálom a másik után, de nem »esem bele«. Egyrészt mert hívnak, másrészt mert szeretem, és hallgatva a híreket, csinálom, amíg csinálhatom. Ráadásul az utóbbi id?ben sokat játszottam is.”

Adódna a lehet?ség, hogy felsoroljuk, a diktatúra alatt hol lép fel Alföldi úr, mennyit keres ebb?l, de ezzel betelne sorozatunk következ? része, és nem tudnánk foglalkozni sokkal fontosabb dolgokkal. Cikksorozatunkban ugyanis a színházakat rengeteg példán keresztül többször is megemlítettük mint a balliberális politizálás színtereit.

Ebben a m?vészeti ágban panaszkodnak legjobban a kultúrát elnyomó, a színházakat tönkretev? Fidesz-diktatúráról, és talán itt van a legtöbb provokáció. Például elég volt egy éve a tervezett budapesti zavargások szervez?jeként megemlítenie Schilling Árpád m?vész urat Németh Szilárd fideszes képvisel?nek, máris világraszóló szcéna kerekedett bel?le.

A Színházi Kritikusok Céhe szerint „különösen aggasztó és megdöbbent?”, hogy a hatalmon lév?k egy színházi alkotót is közellenségnek kiáltottak ki. „Ilyesmit a diktatúra megdöntése óta nem tapasztaltunk Magyarországon, és ?szintén hittük, hogy a rendszerváltás részben azért is történt meg, hogy soha ne is lehessen újra egy m?vészt?l megvonni a szólásszabadság, a m?vészi szabadság és a szabad véleményalkotás jogát, sem pedig egyértelm? fenyegetéssel utalni ennek akár csak a puszta lehet?ségére is.” Azt már mi tesszük hozzá, kár, hogy ezzel az érvvel a Színházi Kritikusok Céhe nem tiltakozott Alföldi Róbert ellen, amikor sorozatunkat szerette volna betiltani.

Az is emlékezetes volt három éve, amikor a Nemzeti Színházban a bécsi Burgtheater Jan Bosse által rendezett vendégjátéka után a taps alatt az egyik színész a színpadról németül és angolul is felolvasott egy szöveget a magyarországi demokráciát fenyeget? veszélyek miatt. „Mélyen tisztelt közönség! Tudomásunk van arról a nehéz

helyzetr?l, amelyben a nagyszer? magyar nép és kulturális élet jelenleg van. Demokratikus úton és demokratikus választások által olyan helyzetbe sodorta magát, amely által egyre inkább eltávolodik a demokrácia szellemét?l és Európától. Aggodalommal töltenek el minket ezek a fejlemények, mint önök közül is sokakat.”

> Jól ismert módszer: fellépni vendégként egy országban, majd a szabad m?vészet jegyében lehülyézni a többségi szavazókat. Függöny! Taps! Ezek után lehetett interjúk, cikkek özönében hangoztatni a balliberális „magaskultúra” fels?bbrend?ségét, megemlítve, hogy a fideszesek bunkók, legfeljebb szotyizni járnak ki a focimeccsekre. Mivel ennyire korlátoltak, ezért próbálják megszüntetni a színházi szabad világ szigeteit.

Lássuk csak, hogy néz ez ki a gyakorlatban!

A Központi Statisztikai Hivatal értesít?jében látható, hogy 2010-ig a kultúrát támogató, demokrata Gyurcsány–Bajnai-kormányok idején 143 önálló színház m?ködött Magyarországon. A Fidesz-diktatúra elnyomása idején ez a szám 179-re „csökkent”. Még drámaibb tendenciákat figyelhetünk meg az el?adások számában is. A független alkotóm?vészetet támogató balliberális kormányok idején évente 19 ezer el?adás volt a hazai színházakban, ezt a fideszes elnyomás 29 ezerre „csökkentette”. A színházi látogatókat is üldözi az elnyomás, itt is drámai adatok láthatók: a balliberális kormányok idején a 4,5 milliós látogatószám „leapadt” 7,2 millióra.
De mi lehet a támogatásokkal? Legalább ugyanilyen arányú megszorítás, ellehetetlenítés, a m?vészet kiteljesítésének ezer akadálya figyelhet? meg pénzügyi vonalon is.

Komolyabbra fordítva a szót, a színházi világ támogatásának már a megbecsülése sem egyszer? feladat. 2010-ben az Állami Számvev?szék mintegy hetvenoldalas tanulmányban mutatta be a színházi világ költségvetési struktúráját. A meglehet?sen bonyolult és összetett kategóriákra bontás ismertetését?l most eltekintenénk, a lényeg, akkor a színházi kiadások 33,3 milliárd forintot tettek ki. Az állami és helyi közpénz együttes részaránya a finanszírozásban 78 százalék volt – áll a szakért?i dokumentumban. Nyilván ez egy átlag, sok olyan színház van, amelyik ennél kevesebb közpénzt kap, tény viszont, hogy az állami és az önkormányzati szerepvállalás jelent?s, ezek nélkül a színházak nem m?ködhetnének.

Ráadásul a normatív finanszírozáson kívül rengeteg egyedi és eseti támogatást kapnak az intézmények, legyen az a különböz? miniszteri keretekb?l, az NKA által vagy eseti önkormányzati támogatásokból. A taomilliárdokról nem is beszélve, amivel kapcsolatban egyre több csalásra derül fény. (Félrevinné mondanivalónkat, ha erre kitérnénk, keressenek csak rá az interneten!) A különféle támogatásokhoz pedig rengeteg egyéb forrás is társul, például néhány hónapja jelentették be, hogy két év alatt több mint negyvenmilliárd forint kormányzati támogatásból újulhat meg a kaposvári, a debreceni, a veszprémi, a gy?ri és a szolnoki színház, emellett összesen csaknem hárommilliárd forintból korszer?södik a Nemzeti Színház és a Thália Színház is.

Láthatják, nem egyszer? konkrét számokat mondani. Talán nem járunk messze a valóságtól, ha azt írjuk, évente közelíti az ötvenmilliárdot az állami és önkormányzati támogatások összege. És a képzésr?l még nem is beszéltünk. Az is tény, hogy ez a m?vészeti ágazat még soha nem kapott ilyen forrásokat, mint amivel most „a Fidesz diktatúrája” megpróbálja elnyomni a független m?vészet megtestesít?it.

Vajon mi történik ezalatt a megfélemlített színházakban? „Nem látjátok, hogy mekkora a diktatúra, a korrupció és az antiszemitizmus?” – ezt a témakört pengeti a repertoárok jelent?s része. No nem direkt módon, csak úgy áthallásosan, olyan „politizálós módon”, ahogy sorozatunk el?z? részében utaltunk Bárdos Deák Ágnes m?vészn?re. A színházak tehát – tisztelet a kevés kivételnek – az elmúlt nyolc évben folyamatosan próbálják felnyitni a diktatúrától megvakított, megsüketített állampolgárok érzékszerveit a mindent elborító korrupcióra és Orbán Viktor diktátori hatalmára.

A korrupció nem jó dolog. Fontos, hogy ilyen kritikai darabok szülessenek. Kár viszont, hogy nem kerül színpadra a színházi korrupció. A jobboldaliséggal nem vádolható Verebes István Tólig cím? új könyvében tiszteletre méltó ?szinteséggel ír arról, hogy a korrupció szinte az egész színházi szakmát uralja, egy direktor lényegében annyit lophat, csalhat, amennyit akar. Verebes István azt állítja, hogy a színházak a jelenlegi támogatás feléb?l is ugyanúgy tudnának m?ködni, magyarán a másik felét elpazarolják vagy ellopják.

Nincs helyünk részletesen ismertetni a könyvet, legtömörebben err?l (a 2018. június 10-i 168 Órában) Verebes azt mondja: „A színházigazgatóknak teljhatalmuk van, és ezzel bizony sokan visszaélnek. Mit gondol, az állami, önkormányzati fenntartóknak van bármi fogalmuk arról, mi mennyibe kerül a színházban? Így például ha a

kivitelez? azt mondja egy díszletre, hogy az 300 ezer forint, az igazgató esetleg felajánlhatja, hogy írjanak egymillióról számlát, a maradékon meg osztoznak. Vagy ha a direktor is fellép a saját színházában, önmagának 80 ezer forintos fellépti díjat számol, a kollégájának meg 15 ezret. Hogy lehetséges, hogy átépítenek egy teátrumot, és a vezet?jének másnap már új Mercedese van?”

2017. október 16-án egy igen figyelemreméltó írás jelent meg a jobboldali elhajlással nem vádolható Forbes cím? gazdasági magazinban. Címe: „A hazai színházi kasszasikerek elég sokba kerülnek, és err?l annyira nem szeretnek beszélni.”

A cikk megállapítja: „Megnéztük, mennyibe került színpadra állítani a legnagyobb sikereket és mennyi pénzt hoznak. És meglep?dtünk, hogy több színház nem adta ki az üzleti adatokat, pedig állami forrásokból is gazdálkodnak.” A megkérdezettek többsége azt mondta: „Ilyet nem szoktunk megadni, nem kívánjuk megadni, nem publikus adat.” A színházak titkolózását azért sem értjük, mert mi lehet felemel?bb annál, mint a közpénzzel jól sáfárkodni, és nemcsak sikeres, de nyereséges produkciókat is bemutatni bel?le? – áll a Forbes cikkében.

> Ezeket b?vebben nem kommentálnánk, viszont a magyar színházak állami finanszírozása kapcsán több kérdés is felvet?dik. Van-e szerepe a magyar identitás er?sítésében az el?adó-m?vészetnek? Vagy kell-e hogy legyen? Merthogy volt, az vitathatatlan. Felel?ssége-e a magyar kulturális igazgatásnak, hogy érvényre juttassa a klasszikus magyar kultúra színpadi megjelenítését? Továbbá a színházaknak milyen arányban kellene bemutatniuk a klasszikus magyar m?veket és kortárs magyar munkákat? Rá vagyunk-e szorulva arra, hogy norvég, holland, dán, amerikai stb. kozmopolita m?veket hozzunk be nagy arányban a magyar kulturális életbe?

A Szakács Árpád már Shakespeare munkáit is ki akarja irtani cím? leend? írások megjelenése el?tt jeleznénk a balliberális kollégáknak, ezek csak kérdések.

Még egyszer: mit is állított Alföldi a Financial Timesben? „A színházi igazgatókat, a kultúráért felel?s hivatalok vezet?it már nem kell felhívni vagy behívni a minisztériumba, mindenki tudja, mit várnak el t?le.”

> Ezek után mi mást gondolhatnánk, mint hogy az egész országban Csurka István kiváló darabjait t?zik színpadra és Wass Albert-felolvasóesteket tartatnak a megrémült direktorok. Mert körülbelül ilyennek láttatják a balliberális véleményformálók a konzervatív oldalt.

Lássuk a gyakorlatot! A 2018/19-es évad tekintetében mintegy harminc nagy színház repertoárját néztük meg. A 18 megyei és a maradék budapesti intézményekben mintegy kétszáz új darabot mutatnak be, ezeknek mintegy 70 százaléka külföldi szerz? munkája, jelent?s része felszínes kozmopolita el?adás. A maradék harminc tartalmazza a magyar operett- és musical-el?adásokat is. A kortárs munkák pedig szinte kivétel nélkül a balliberális alkotókhoz tartoznak, klasszikus magyar darabokat tízszázalékos arányban sem játszanak a magyar színházak. Ez természetesen csak egy átlag, összesen négy színházat találtunk, amelyeknek a repertoárja jelent?sen eltér a fenti adatoktól. Pontosabban javítják a statisztikát. Mi ebb?l nem állapítunk meg semmit, a tisztelt olvasók viszont megtehetik.

Amíg ezen gondolkoznak, eszünkbe jutott egy szomorú tény. Majdnem elfeledkeztünk megemlékezni egy rettenetes esetr?l. Emigrálása miatt egyel?re nem élvezhetjük Schilling Árpád és Sárosdi Lilla m?vészn? el?adásait. Mondhatnánk úgy is, hogy a színházakban kevesebb mikrofont tolnak fel a nemi szervekbe (lásd sorozatunk 8. részét). De azért az aberrált darabokból nem lesz hiány.

Októberben egy igazi gendersztorit láthatunk a Trafóban, mert, mint ahogy az adófizet?k pénzéb?l m?köd? Színház.hu ajánlója írja: „Napjaink legfontosabb kérdései közé tartozik, hogy hogyan lehetünk mások, mint amit ránk kényszerít az állampolgárság, a szül?földhöz tartozás, a b?rszín, a test.” A darab azt próbálja megmutatni: „Ki vagyok én? Férfi vagyok vagy n?? Mi történik velem, ha egyik sem, vagy ha éppen mindkett? vagyok? Szörnynek születtem, vagy valami egészen másról van szó? Silvia Calderoni nem fél megmutatni, hogy milyen az az út, amin ha felmerül ez a kérdés, a társadalmi kényszerek miatt végig kell menni.” Közben Calderoni meztelenül vonaglik a színpadon, és keresni fogja majd a nemi identitását. A budapesti önkormányzat és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.

Szakács Árpád

A szerz? újságíró

A Kinek a kulturális diktatúrája? cikksorozat összes írása.

www.magyaridok.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló